

Gençlik Çalışmalarında Yapı ve Failliği Yeniden Düşünmek

Rethinking Structure and Agency in Youth Studies

Arş. Gör. Merve Yalçinkaya*

Öz:

Gençlik modern toplumların başlangıcından itibaren yoğun anlam yüklü bir kategori olarak, toplumların norm ve taleplerine uygun olarak dönüştürülmesi, yeniden üretim işlevini yerine getirmesi gereken bir toplumsal grup olarak görülmüştür. Bu süreçte, akademik literatür, politik alan ve medya ile birlikte gençlik üzerine dönemden döneme değişen değer ve anlam katmanları oluşturarak, bir söylem alanı geliştirmiştir. Gençliğin nasıl tanımlandığı, gençlikle ilgili hangi unsurların ön plana çıkarıldığı, toplumsal alanın hangi unsurlarıyla ilişki içerisinde tanımlandığı önemli sosyal göstergeler haline gelmiştir.

Sosyoloji disiplini içerisinde ise gençlik çalışmalarında iki yaklaşımın ağırlıkta olduğu görülmektedir. İlki gençlikten yetişkinliğe geçişi sosyo-ekonomik göstergeler üzerinden anlamaya çalışan yapısalılık olarak genellenebilecek yaklaşım, ikincisi gençliği sosyo- kültürel alanın göstergelerine göre inceleyen, bireylerin öznelliğini ön plana çıkaran kültürel çalışmalardır. Bu iki perspektif 1980'lerden beri gençlik çalışmalarında oldukça önemli bir yere sahip olmuş ancak yakın zamana kadar aralarında süregiden ayrım aşılamamıştır.

* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, Ankara, merve.yalcinkaya@hbv.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-0284-6929>.

Bu çalışma iki perspektifi odağına alarak, gençlik çalışmalarının ontolojik temellerini irdelemeyi, gençliğin sosyal değişimini yapılan araştırmalar üzerinden değerlendirmeyi ve bu iki yaklaşımı birlikte düşünmenin olanaklarını incelemeye çalışmaktadır. Teorik olarak farklı geleneklere dayanan bu iki yaklaşımın, ekonomik dönüşümler, sosyal belirsizlik ve hızlı teknolojik gelişim ile birlikte aralarındaki ayrımların silikleşmekte olduğu ve gençliğin bugünkü durumunu anlamada birlikte düşünülmesinin gerekliliği öne sürülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Gençlik ve yapı, öznel, gençlik ve kültürel çalışmalar

Abstract:

Since the beginning of modern societies, youth has been seen as a category loaded with intensive meaning, a social group that must be transformed and reproduced in accordance with the norms and demands of societies. Many approaches from different disciplines dealt with the youth from various dimensions were developed in order to solve and overcome youth problems. Academic literature, mostly in conjunction with the political field and the media, has developed a field of discourse on youth by creating layers of value and meaning varying from period to period. How youth is defined, which elements related to youth are brought to the fore, and which elements of the social sphere are defined in relation to youth have become quite important social indicators.

Within the sociology discipline, it is seen that two approaches take place predominantly in youth studies. The first one is the structuralism approach that tries to understand the transition from youth to adulthood through socio-economic indicators, and the second is cultural studies that examine youth according to the indicators of the socio-cultural field and emphasize the subjectivity of individuals. These two perspectives have had a very important place in youth work since the 1980s, but until very recently, the ongoing distinction between them has not been overcome.

This study focuses on two perspectives, trying to address the ontological foundations, to evaluate the social change of youth through research, and to examine the possibilities of thinking these two approaches together. Theoretically, these approaches based on different traditions, the distinctions between them in times of extensive economic and social uncertainty and rapid technological development are fading, and the necessity of their transformation towards hybrid conceptions is being discussed.

Keywords: Youth and structure, subjectivity, youth and cultural studies

Giriş:

Sosyolojinin gençlikle ilgilenen disiplinler içerisinde önemli bir ağırlığı vardır. Gençlik sosyolojisine dair birçok yaklaşım, teori ve perspektif arasında ise uzun süreden beri ağırlığını koruyan yapısalcılık ve kültürel çalışmalar çağdaş tartışmaların odağında bulunmaya devam etmektedir (Furlong, Woodman ve Wyn 2011). Yapısalcılığa dayanan araştırmaların çoğu gençlikten yetişkinliğe geçiş dönemini (transition) ele almaktayken, kültürel çalışmalar gencin kendini ve kültürü nasıl inşa ettiğini inceler (Johansson 2016). Gençliğin geçiş süreçlerini ele alan çalışmalar, uzun zaman dilimini kapsayan, makro ölçekli, sosyo-ekonomik sosyalizasyonu temel alan yapısal sorunlara yönelik bir perspektif sunarken (Furlong vd. 2011), ‘gençlik kültürel çalışmaları’ orta ya da küçük ölçekli, bireyi merkezine alan, gençlik alt kültürleri, akran grupları, kimlik, aidiyet ve tüketime odaklanan, psikoloji, kriminoloji gibi alanlarla yakın ilişkide olan bir sosyolojik gelenek kurmuştur (Blackman 2005). Bu bağlamda gençlik yaklaşımları arasında temel ayrımın fail ile toplum arasındaki ilişki biçiminin nasıl düşünülmesi gerektiği üzerine olduğu görülmektedir. Failliği, gençliği anlamının temel çıkış noktası olarak kavrayan yaklaşımlara karşı, sınıf ve cinsiyet eşitsizlikleri gibi yapısal problemlerin ihmal edildiği ve öznelliğin yaratıcı ve dönüştürücü rolünün abartıldığı eleştirisi getirilirken, yapısal problemlere odaklanan yaklaşımlara, faili ve onun sosyal değişimdeki rolünü göz ardı ettiği gerekçesiyle karşı çıkılmaktadır.

Yapısal ve kültürel çalışmaların, toplum ve fail arasında hiyerarşik bir alt üst ilişkisi kurarak, gençliğin gitgide karmaşıklaşan, uzayan, uzadıkça parçalanın, küreselleşme, yerelleşme gibi farklı süreçler içerisinde mekâna ve zamana göre değişmekte olan durumunu bütüncül olarak ele almayı zorlaştırdığı öne sürülebilir. Bu bakımdan gençlik çalışmalarında bu ikiliği aşmaya çalışın, toplum ve fail arasındaki ilişkiyi birbirlerini etkileyen, dönüştüren, diyalektik bir süreç içerisinde kavrayan yaklaşımların tekrar gözden geçirilmesi ve tartışmaya açılması gerektiği düşünülmektedir.

Bu amaçla teorik yaklaşımların bazıları gözden geçirilerek; gençlik çalışmalarındaki ontolojik ayrımın temelleri nedir? Sosyo-ekonomik problemlere odaklanan yaklaşımlarla kültürel çalışmalar arasındaki yaklaşım farklılıklarının kaynakları nelerdir? Bu ayrımlar var olan gençlik problemlerini nasıl açıklamaktadır? Toplum ve bireyi birbirini etkileyen ve dönüştüren iki kavram olarak ortaya koyan yaklaşımlar nelerdir? Soruları tartışılmıştır.

1. Gençlik Çalışmalarına Yaklaşımların Ontolojik Temelleri

Gençlik çalışmalarında, farklı alan ve sorunları anlamada önemli bir unsur, çeşitli perspektiflerin çıkış noktası olan teorik temellerin ontolojik olarak nasıl ayrıldıklarını görmektedir. Gençlik, 17. Yüzyıl öncesine kadar var olmayan bir kategori olmasına rağmen, yaş grupları arasında belirli farklılıklar görülebilmektedir. Bu tarihe kadar toplum içinde bireyler daha çok bağımlılık tiplerine göre derecelendirilmekte; çocukluk bağımlılık, gençlik yarı bağımlılık ve yetişkinlik bağımsızlık olarak görülmektedir (France 2007). Ancak yaşa bağlı olarak bu gruplar arasında geçişlerde çok net bir ayrım görünmemekte (Davis 1990) ayrımlar yerel düzeyde aile ve iş üzerinden belirlenmektedir (France 2007). Modern öncesi toplumlarda çocukluktan yetişkinliğe geçiş belli ritüellerle gerçekleşmektedir ancak çocukluk ile yetişkinlik arası dönem oldukça kısadır (Mead 1928; France 2007). Batı’da modern toplumsal koşulların

çocuklukla yetişkinlik arasındaki dönemi özgün bir süreç, çocuk ve yetişkin olmakla tanımlanamayacak bir dönem olarak ortaya çıkarması, gençlik kategorisinin ayrı bir alan olarak tanımlanmasını gerektirmiştir. Bu bağlamda gençlik, zaman ve mekâna göre sosyal olarak inşa edilen bir döneme işaret etmektedir. Bununla birlikte gençlik dönemi, bu yaş grubu içerisinde yaşayan bireyleri nesnel koşullar vasıtasıyla etkileyen bunun sonucunda toplumsal alanda önemli sonuçlara yol açan bir gerçeklik olarak var olduğundan ikili bir duruma işaret eder (Cote 2014). Bu ikili gerçeklik anlayışı, felsefi görüş olarak nominalizm ve realizm akımlarının, sosyal gerçekliğe dair bilginin öznellik üzerinden mi yoksa nesnel koşullar üzerinden mi edinileceğine dair tartışmasına dayanmaktadır. Sosyal gerçekliği, insanın bilincinin ve bu bilince göre onu kategorileştirmesinin sonucu olarak ortaya çıkan bir durum olarak değerlendirenler için gençlik bir sosyal inşadır. Biz onu nasıl tanımlıyorsak ona göre bir varoluşa sahiptir. Realist akıma göre ise sosyal gerçeklik daha ziyade ampirik veriler doğrultusunda, belirli istatistiksel metotlarla ortaya çıkarılacak, insandan bağımsız, dışsal dünyada var olan yapıların ürünü olarak görülür (Burrell ve Morgan 1979). Genellikle iki kanattan uç örneklerle rastlansa da teorik yaklaşımlar bu iki uç arasında konumlanmaktadır. Nominalistlerin uç kanadının, sosyal gerçekliğin her birey için farklı olduğu görüşünden yola çıkarak, üzerinde uzlaşılabilecek belli bir düzlemi olanaksız kılması, uç realistler içinse bireyin tamamen gözden çıkarılarak failliğin bir kenara atılması dolayısıyla toplumsal değişimdeki rollerinin gözden kaçmasına neden olduğu gerekçeleriyle eleştirilmektedir (Cote 2014).

Cote'a göre (2014) realizm, nominalizm ikiliğinin yanı sıra gençlik teorileri paradigmlar açısından da ayrışır. Toplumların işleyişini verili olarak kabul eden, toplumsal tabakalaşmanın, belirli ilişki ve işleyiş biçimlerinin tarihsel akışa uygun olduğunu bu işleyişte düzenlenmesi gerekli görülen alanlarda reformlarla düzenin sağlanması gerekliliği üzerinde duran muhafazakâr/liberal yaklaşımlarla, toplumsal işleyişin radikal bir biçimde dönüşmesinin gerektiğini öne süren, toplumsal eşitsizliklerin yapısal nedenlerinin ortaya konulması ve sosyal organizasyonu değiştirecek bir anlayışın ortaya çıkmasını savunan eleştirel sol/ liberal kanadın gençliğe bakış açıları birbirinden ayrılmaktadır. Cote (2014), Burrell ve Morgan'ın kategorileştirmesine göre oluşturduğu sınıflandırmada nominalizm ve realizm akımları içerisinde yer alan yaklaşımları şu şekilde sınıflandırmaktadır.

Nominalizm akımı içerisinde düzen ve regülasyona önem veren (1) muhafazakâr yaklaşımlar arasında sembolik etkileşimcilik, postmodernist yaklaşımların belirli bir bölümü, yorumlamacı yaklaşımlar yer almaktayken, (2) eleştirel yaklaşımlar arasında ise, radikal postmodernizm ve kültürel çalışmalar sayılmaktadır.

Realizm içinde ise (1) muhafazakâr yaklaşımlar; yapısalcılık, ergen psikolojisi, antropoloji ve kriminoloji, (2) eleştirel yaklaşımlar içerisinde ise politik ekonomi ve geç modernizm yer almaktadır (2014:18).

Griffin (1993) ise, gençliğe dair hegemonik söylemi meşrulaştıran çalışmalarını ana akım olarak nitelendirmekte, pozitivist, ampirist ve muhafazakâr olduklarını ve kendilerini apolitik ve objektif olarak sunduklarını belirtmektedir. Ona göre ana akım yaklaşım, gençleri sosyal problemin hem nedeni hem de kurbanı olarak gören, belirli fenomenleri açıklamada kurbanı sorumlu tutan bir söylemi temel almaktadır. Ana

akım söylem içerisinde gençler, ulusun kendi durumunu işaret eden temel gösterge olarak alınmakta, ekonominin, kültürel değerlerin, ahlakın, aile yaşamının, mesleksel yapılanmasının yansıtıcısı olarak görülmektedir.

Bu sınıflandırma sosyoloji perspektiflerinin çok çeşitli ve farklı etkilerini dikotomik bir biçimde ayırdığı için eleştirilmektedir (France ve Treadgold 2016). Yaklaşımların bu şekilde sınıflandırılması, fikirlerin tarihsel olarak nasıl ortaya çıktığını, örtüştüğünü ve diğer perspektifleri şekillendirdiğini ya da yaklaşımların içerisindeki konumlanmaların nasıl oluştuğunu açıklamakta yetersiz kaldığı gerekçesiyle eleştirilmektedir (Nesbit 2017).

Bu tartışmada örneği görüldüğü gibi gençliğin bir kategori olarak bizim sınırlarını belirlediğimiz bir alan olup olmaması aynı zamanda gençliğe dair sorun olarak görülen alanların, toplum içerisinde gençliğin nasıl algılandığının, gençliğe yüklenen anlam ve misyonların nasıl şekillendirilmesi gerektiğine dair teorik ve metodolojik farklılaşmaları beraberinde getirmiştir. Bu açıdan bakıldığında gençlik, sosyal teori ve modernleşme arasında yakın bir bağlantı olduğu görülmektedir. Ancak gençlik çalışmaları içerisinde özellikle etkili olan iki geleneğin yapısal teorilerden beslenen 'geçiş odaklanan çalışmalar' ile kültürel çalışmalar teorilerine dayanan 'gençlik kültürel çalışmaları' arasında teorik gelişmeler açısından bazı çıkmazlara girildiği öne sürülmektedir (Furlong vd. 2011).

1.Gençlik Çalışmalarında Paradigma Değişimleri

Gençlik çalışmaları teorik ve ampirik olarak birçok farklı konuya odaklansalar da sosyal değişime dair çağdaş tartışmaların büyük bir kısmı gençlikten yetişkinliğe geçiş ya da gençlerin öznelliğini, kasıtlı eylemlerini, seçim ve karar verme süreçlerini ele almaktadır (Furlong vd. 2011). Yapıya ve kültüre odaklanan gençlik çalışmaları uzun bir tarihsel geçmişe sahiptir ve bu süreçte farklı kavramsallaştırmalar ve anlayışlar geliştirilmiştir. 20. Yüzyılın ikinci yarısından beri gençlerin geçiş süreçleri psikolojik varsayımlara, genç erkeklerin meslekleri nasıl tercih ettiği gibi konulara odaklanmışsa da (Furlong vd. 2011) 70'ler ve 80'lerle birlikte etkisini göstermeye başlayan neoliberal politikaların sonucu olarak genç işsizliğinin o zamana kadar görülmemiş bir orana ulaşmasının yanı sıra eğitim sürelerinin uzaması istihdam, evlilik, ebeveynlik gibi yetişkinliğin göstergeleri sayılan alanların (Griffin 1993) tekrar düşünülmesine yol açmıştır. Bu olgu genç işsizliğinin yapısal sebeplerine ve kısıtlamalarına olan ilgiyi arttırmış, gençlerin toplum içerisinde nasıl konumlandıkları incelenmeye başlamıştır. Bu duruma ek olarak Griffin'e göre, 1980'lerle birlikte gençlerin ekonomik ve sosyal koşullarının dramatik bir biçimde değişmiş olması gençlik çalışmalarında yeni krize neden olmuş, Marksizme dayanan sınıf temelli analizler karşısında, radikal kültürel çalışmalar (feminist, siyahi, LGBT-Q hareketlerinden beslenen tartışmalar), postmodernizm ve post yapısalcılığın eleştirileri etkili olmaya başlamıştır (1993). Kültürel çalışmalar alanında en etkili yaklaşımlardan biri Çağdaş Kültürel Çalışmalar Merkezi'nin gençlik alt kültürlerini kavramsallaştırdığı çalışmalar olmuştur. İşçi sınıfından olan gençliğin stiller, alt kültürler, beğeni, direniş ve anlamlandırma pratiklerini bir kaynak olarak gören ve bu kaynakları sınıf, nesiller arası ilişki, üretim ve tüketim arasındaki dinamikler, alt kültür ve hâkim kültür arasındaki sembolik bağlantılar üzerinden inceleyen bu perspektif kültürel çalışmalar alanında önemli bir yer edinmiştir (Johansson 2016: 512).

1990'larla birlikte genel olarak uzayan eğitim süreleri yanı sıra kadınların eğitimde kalma sürelerinin uzaması ve istihdama katılan kadınların oranının artması, kadınların 'doğal' rollerinin ve sorumluluklarının toplumsal ve politik alanda nasıl düzenlenmesi gerektiğine dair yeni tartışma alanları açmış, istihdam piyasasındaki organizasyon çoğunlukla cinsiyete göre gelir ve hiyerarşik bir düzenleme etrafında örgütlense de kadınların istihdamı kültürel alandaki katılımlarını değiştiren bir faktör olmuş, kıyafet, kozmetik, dergiler, müzik ve popüler kültürün diğer ürünleri hizmet sektörlerinde yeni yönelimlerin gelişmesine ve tüketim biçimlerinin değişmesine yol açmıştır (France 2007: 21). Özellikle Batı ülkelerinde imalata yönelik istihdamdaki düşüş ve hizmet sektörlerinde çalışan sayılarının artması ile birlikte istihdam yapısının esnekleşmesi, güvencesizleşmesi, istikrarsızlaşması, kadınların deneyimini odağına alan çalışmaların artmasına neden olmuştur (Furlong vd. 2011). Bu dönem aynı zamanda bireyselliğin gitgide arttığı, bireysel hayat izleklerinin farklılaştığı, yapısal sınırların etkisinin azaldığı bir dönem olarak da nitelenir. Bauman, Beck'in bireyselleşme süreçlerinde yeni bir bölüm açtığından bahsederek, Elias'ın bireyin doğuşuna ilişkin değerlendirmesini bu doğumu sürekli ve süregiden, zorlayıcı ve saplantılı modernleşmenin bir yönü olarak yeniden sunduğunu söyler (Bauman 2005: 62). Bu dönemi kendisi akışkan modernite olarak tanımlayan Bauman, bireyselleşmenin yurttaşlığın aşınması ve yavaşça parçalanması olduğunu, kamusalın özel tarafından sömürgeleştirildiğini, bireylerin potansiyel olarak gereksiz ya da değiştirilebilir hale geldiğini, toplumsal konumlanmaların uzun dönemde güvenilmez, ayrıcalıkların kırılğan ve tehdit altında olduğunu ileri sürer (Bauman 2005: 62-69). Geç modernlik, bireyselleşme ve risk toplumu gibi kavramlarla nitelenen modern toplumun organizasyonunda büyük ölçekli kırılmaların yaşandığı bu dönem bireyin ve bireysel ethosun öneminin gençlik çalışmalarında etkisini arttırdığı da bir dönem olmuştur.

1990'larla beraber hem kültürel çalışmalarda hem de küreselleşmenin etkilerinin daha çok hissedilmesine paralel olarak makro yapısal değişimlerin gençliğe etkisini araştıran çalışmalarda hem nitelik hem de nicelik bakımından büyük bir çeşitlenme görülmektedir (Batcheor, Fraser, Whittaker ve Leona 2020). Bu dönemle birlikte, ekonomik, teknolojik ve sosyal değişimler baş döndürücü hızlara ulaşmıştır. Bendit ve Hahn Bleibtreu bu dönemde sosyo ekonomik ve kültürel alanlarda yaşanan değişimleri; piyasaların giderek uluslararası hale gelmesi, ülkeler arasında artan ücret eşitsizlikleri, üretkenlik seviyeleri ve sosyal devlet pratiklerinin giderek küçülmesiyle birlikte farklı bölgelerdeki hizmet ve endüstri sektörlerinin arasında giderek artan bir rekabet, bu gelişmelerden pay almak isteyen ulusların birçok kurum, kuruluş ve hizmeti özelleştirmesi, bu durum istihdam piyasasının devlet eliyle düzenlenmesine sekte vurması ve gelişmekte olan ya da üçüncü dünya ülkelerinde kayıt dışı ekonominin canlanması, yeni enformasyon ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi, yerel piyasaların giderek daha çok küresel süreçlerden ekonomik, sosyal ve politik olarak etkilenerek küresel krizlerden daha açık hale gelmesi ve bunun sonucunda ekonomik istikrarsızlığın daha fazla yaşandığı bir süreç olduğunu ortaya koyar (2008: 27). Bu değişimlere ek olarak giderek artan sayıda ulusal ve uluslararası göçler, yeni tüketim alanlarının açılması, dünya çapında eğitim ve profesyonelleşme taleplerinin artmasının var olan eşitsizliklere (gelir, cinsiyet, etnisite, eğitim) yeni boyutlar kazandırdığını öne sürer (2008: 28).

Yukarıda sayılan makro ölçekli sosyal değişimlerin hem küresel düzeyde hem de ulusal düzeyde birbirinden önemli ölçüde farklılaştırdığı gençlerin aynı zamanda okurken çalışma gereksinimi ya da okurken borçlanmasının artmaya başlaması, eğitim sürelerinin uzamasıyla aileye ekonomik ve psikolojik olarak bağımlılığın artması, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde hem profesyonel hem de üretime dayanan sektörlerde istihdam alanlarının daralmasına rağmen, diploma sahipliğinin ve bu duruma bağlı olarak eksik istihdamın artması, eşitsizliklerin sadece eğitimle değil ailenin toplumsal konumunun gencin sosyal konumunu halen büyük oranda etkilemeye devam etmesi gibi etkenler (Cote 2014) aile, istihdam, topluluk gibi geleneksel kurumların daha parçalı hale gelmesine, gençlerin hayatlarının geçiş aşamalarının geleneksel lineer süreçten -okul, iş, evlilik, ebeveynlik- (Furlong vd. 2003; Holdsworth ve Morgan 2005) giderek ayrılmasına, süresizleşmesine neden olmuştur. Bireyin kendi hayatının sorumluluklarını alması gerektiği, almadığı düşünüldüğü zaman da sonuçlarından bireyin sadece kendisinin sorumlu tutulduğu bir anlayış da bu süreçte yerleşmeye başlamıştır (Bauman 2005, Furlong vd. 2011). Gençlerin sadece hayat izleklerinde önemli duraklar olan eğitim, iş, evlilik, aile evinden ayrılma gibi alanlarda süresizlik ve belirsizlik koşullarının artması değil aynı zamanda gençlerin 'boş zamanlarının güvencesizleşmesi' (Batcheor vd. 2020) gibi çağdaş kaygılara odaklanan çalışmalar da gençlerin bütün hayatını kuşatan yeni fenomenler dizisini ortaya çıkarır. 90'lardan itibaren kültürel çalışmalar da etkisini artırarak uluslararası bir disiplin haline gelmiştir. Feminizm, post kolonyal çalışmalar, sosyal teori ve eleştirel teori de kültürel çalışmaların yanı sıra gelişmeye devam etmektedir. Medya ve internette cinsiyet kimliği, yaş, sınıf, etnisite ve mekân kesişimliliğini ele alan, kültürel ifadelerle odaklanan çalışmalar kültürel çalışmaların tanımlayıcı unsuru haline gelir (Shildrick ve MacDonald 2007; Robards ve Bennett 2014).

Geçiş dönemi çalışmalarında yeni kavramsallaştırmalar gençlik, yetişkinlik gibi kavramların da yeniden düşünülmesine toplumsal rollerin sorgulanmasına yol açmaktadır. Cote, *Arrested Youth* (2000) kitabında bireyselleşmiş hayat izleklerinin çoğu genci gerçek yetişkinliğe ulaşmaktan alıkoymadığını, kurumsal kapitalimin etkili medya kullanımıyla kitle tüketimini destekleyerek, Amerika toplumunu yaşa dayalı, farklılaşmamış bir kitle durumuna getirdiğini öne sürer. Geleneksel kültürün yok olmaya başlaması, yetişkinliğe geçişin evlilik ve ebeveynlik gibi belirleyicilerinin önemini azaltmaktadır. Bununla birlikte bireysellik ile diğerleri için sorumluluk alabilen dengeli bir yetişkin olabilme hali olarak tanımladığı 'psikolojik yetişkinliğe' ulaşma sorumluluğu, bireye yani gence kalmaktadır. Ancak psikolojik yetişkinliğe ulaşmak bu dönemde oldukça zorlaşmıştır. Piyasanın yüzeysel bireyselliği süreklileşen eğlence tüketimiyle desteklemesine paralel olarak geleneksel anlamın, ebeveyn yönlendirmesinin ve yapının rollerinin azalmasıyla gençlerin büyük bir kısmı kurumsal kapitalizmin tüketim tuzağına düşmektedir.

Yetişkinliğin gençler için ne anlama geldiğini araştıran çalışmalarda da gençlerin geleneksel toplumsal rol geçişlerine ve yetişkinlik belirleyicilerine çok önem vermediği, kendine karşı sorumluluk sahibi olma, bağımsız kararlar verebilme, ekonomik olarak bağımsız olma gibi maddi olmayan kavramlara referansla yetişkinliği tanımladıkları görülmektedir (Arnett 2000, Kugelberg 2000; Thomson vd. 2002; Westberg 2004). Bu bağlamda sosyal yapıda görülen değişimlerin gençlerin anlam dünyasında

da karşılık bulmuş olduğu görülmektedir. Geçişin hangi olası alanlar arasında yaşandığı sorusunu soran Pais (2002), araştırmacıların, biyolojik olarak çocukluktan yetişkinliğe 'hareket' olarak geçiş ile sosyal yeniden üretimi sağlayan 'süreç' olarak geçişin birbirinden ayrılması gerektiğini ifade eder. Hayat safhaları arasında daha kalıplaşmış geçiş ritüelleri olan toplumlardan bugünkü toplumlara gelindiğinde çocukluktan yetişkinliğe geçişin temel özelliklerinden birinin 'tersine çevrilebilme' özelliği olduğunu vurgular. Tersine çevrilebilme özelliği gençlikle yetişkinliğin arasında gidip gelebilme kabiliyetidir. Gençler ailenin evinden ayrılıp geri gelebilirler, eğitim sistemini bırakıp tekrar başlayabilirler, işe girip çıkabilirler, sosyal ve yakın ilişkileri kalıcı ömür boyu olmak zorunda değildir. Bu açıdan gençlerin geçişliliğini 'yo yo' benzetmesi üzerinden yapar. Bu akışkan hayat tarzında gençlerin her şeye karşı göreceli bir görüş geliştirdiğini belirten Pais, manevra yapılabilecek bireysel alanların önemine işaret eder (2002: 220). Yukarıdaki kavramsallaştırmalara bakıldığında birçok çalışmanın bireyselleşme, öznellik ve kimliklere odaklandığı, sınıf ve yapısal kurumların öneminin azalmasının vurgulandığı görülmektedir.

2. Yapı ve Failliği Yeniden Düşünmek: Orta noktada buluşmak

Coffey ve Farrugia (2014) Willis, Hall ve Jefferson'un faillik kavramını, sınıf ve nesiller arası güç ilişkileri içerisinde yaratıcı ve dirençli kendini ifade olanaklarına vurgu yapacak biçimde kullandıkları için gençlik araştırmalarında yapı ve failliği bir arada değerlendiren yaklaşımlar içerisinde çok önemli bir yer teşkil ettiğini belirtir. Bu çalışmalarda failin eylemi yapı içerisinde anlam bulmakta ve onu yeniden şekillendirmektedir. Örnek olarak direnç kavramıyla, bağımsız ve bireysel olarak görülen bazı eylemlerin (okula direnç gibi) eğitim ve iş yeri içerisindeki yapısal eşitsizliklerin yeniden üretilmesinin bir parçası olabileceği tartışılmaktadır. Bu verimli yaklaşımın, çağdaş gençlik sosyolojisi içerisinde en önemli tartışma eksenlerinden biri haline gelen bireyselleşme ve eşitsizlikler ilişkisi üzerine odaklanılmaya başlamasıyla etkisini yitirdiğini öne süren Coffey ve Farrugia (2014), yapı/fail arasındaki dikotomik ayrılığın daha sonraki çalışmalarda tekrar gün yüzüne çıktığını öne sürer. Bu ikiliğin üstesinden gelmeye çalışan 'orta nokta yaklaşımları' (middle ground), 'sınırlandırılmış faillik' (Evans 2007), ya da 'yapılandırılmış bireysellik' (Roberts Clark ve Wallace 1994) gibi kavram ve tanımlamalarla bu tarihsel ayrımı aşmaya çalışmışlardır.

Lehmann (2004) işçi sınıfından gençlerle yürüttüğü çalışmasında, geç modernite ve risk toplumu tartışmalarında sıkça dile getirilen eğitim ve mesleki kazanımlarda yapısal faktörlerin azalması söylemine karşın, gençlerin sosyo ekonomik arka planlarının ve cinsiyetlerinin okuldan iş yaşamına geçişte halen oldukça etkili olduğu sonucuna varmıştır. Bu çalışmada işçi sınıfından gençlerin yüksek eğitimi ebeveynine sahip olan akrabalarıyla karşılaştırıldığında kendi üniversiteye devam etme kararlarını daha riskli ve belirsiz bulduklarını ortaya koymakta, toplumdaki yaygın bireyselleşmeye karşın gençlerin sosyal deneyimlerinin kökenlerinin habitusları vasıtasıyla edinildiğini ve okuldan işe geçiş sürecinin sosyal yapı içinde bireylerin konumlanmalarına bağlı olduğu iddia etmektedir. (Lehmann 2004).

'Yapılandırılmış bireysellik' kavramıyla İngiltere ve Almanya'yı karşılaştırarak gençlerin okuldan işe geçişlerinin nasıl belirlendiğini, yapısal koşulların ne derece ve nasıl etkili olduğuna cevap arayan Robert vd. (1994), Almanya'da istihdama

girişin çok daha yapılandırılmış olduğunu ve çok daha uzun sürdüğünü öne sürer ve bu durumun Almanya'nın eğitim (training) kültürüyle açıklanabileceğini iddia eder. Yapısal farklılıklar bulunmasına rağmen gençlerin her iki ülkede de kendilerinin hayat seçimleri üzerinde önemli kararları almada bağımsız olduklarına inandıklarını ortaya koyar (s. 31). 'Sınırlandırılmış fail' kavramını tartışmaya dahil eden Evans (2007) benzer şekilde İngiltere ve Almanya'da yürüttüğü araştırmasında, dört geçiş davranışı belirler 'Stratejik', 'adım adım', 'riske girmek' ve 'bekle ve gör'. Eğer bir genç bir faaliyete, kendi kararları doğrultusunda, niteliklerinin farkında olarak girişirse bu durumda hayat izleğinde istikrarlı bir çizgide ilerlemesi mümkün olmakta, eğer acil iş taleplerine göre kısa vadeli faaliyetlere yöneliyorsa daha riskli bir yolda ilerlemektedir. Geçişte 'Stratejik' ve 'riske girmek' yaklaşımları bu tarz bireyselleşme faaliyetlerin sonucudur. Daha pasif, nihai bir hedefi ve yönü olmayan geçiş yaklaşımları, 'adım adım' ve 'bekle ve gör' stratejileri ise toplumsal olarak daha kabul görmüş geçiş stratejilerini tanımlar (Evans 2007: 86). Evans bu çalışmasında davranış örüntülerinden hareketle bireylerin kimlikleriyle yapısal sistem içerisindeki sınırlar içerisinde hareket ettiğini ileri sürmekte ancak gençlerin başarılı ve uzun dönemli istihdamda bulunmalarını ve hedeflerine ulaşma becerilerini, okul ve aile içerisindeki sosyalizasyona ve istihdam sürecindeki mücadele ve ödül deneyimine bağlı kimlik formasyonuna bağlamaktadır (2007: 86). Evans'ın yaklaşımında fail ve kimlik kavramlarının problematik olduğunu ileri süren Coffey ve Farrugia (2014), benzer çalışmalarda görüldüğü gibi failliğin gençlerin kendi öznellikleri içerisinde yatan bir güç olarak algılandığını, eğer fail yapı tarafından 'sınırlandırılmış' ise hem insanın esas özelliği hem de dışarıdaki dünyadan edinilen bir şey olarak görülmesinin varsayımsal olarak mantıksal hatalar içerdiğini ileri sürer. Yapı ve faili birlikte düşünmeye çalışan birçok yaklaşımda olduğu gibi araştırmacının kültürün mü yapının mı daha önemli olduğu dikotomisinde hangisine ağırlık veriyorsa yaklaşımında diğerinin arka planda kaldığı belirtilir. Bu bağlamda fail ile yapı arasında sürekli bir gerilim ilişkisi kurulmakta ve failliğin neyi tanımladığı belirsizleşmektedir. Sonuç olarak failliğin yapı karşısında sosyal alanı belirleyen güç ilişkilerini değiştirecek bir direnç noktası olduğu varsayımı, özne ve toplum arasında kurulan ontolojik ayrıma dayanmaktadır. Modernist teorilerin bireyselliği kavrayışının otonom, bütün ve birleşik olduğu ve yapısal olana karşı çıkmanın moral bir yanı olduğuna inançla birlikte bu varsayımın işlediği öne sürülmektedir (Coffey ve Farrugia 2014: 461-474).

Coffey ve Farrugia, gençlik çalışmalarında yapı ve fail arasındaki ayrımın aşılmasında özne ve iktidar ilişkilerinin yeniden düşünülmesi gerektiğini, bunu sağlayabilecek en önemli perspektifi ise Foucault'u takip eden post yapısalcılığın ve Bourdieu 'u takip eden sosyal pratik teorilerinin sağladığını ileri sürer (2014: 471). Bu iki perspektif öznenin, iktidar tarafından sınırlandırılmış bir bütünlük olarak değil, öznenin önce var olan iktidar ilişkileri sistemi içerisinde aktif olarak katılımıyla oluştuğunu varsayar. Bu bağlamda iktidar ilişkileri önceden var olan bir özneyi sınırlayan bir yapı olarak değil, öznenin olasılığının koşullarını sağlayıcı olarak işler. Bu bakış açısından özne dikotomilerden sıyrılarak var olabilir (Coffey Farrugia 2014: 471). Post yapısalcı teoriler, öznenin iktidar ve bilgi, söylemsel pratikler ve sosyal teknolojiler vasıtaları içerisinde şekillendiğini öne sürerken, Bourdieu'u takip eden çalışmalarda ise özne aynı zamanda bir beden olarak da sosyal alanların etkisini içselleştiren yapı tarafından şekillendirilmiş gömülü pratiklere işaret eder (Kelly., 2013).

Bu perspektife, Bourdieu'nun analiz araçlarını kullanarak, işçi sınıfı ile eğitim ilişkisini inceleyen Raey (2001) verilebilir. Çağdaş eğitim sisteminin geçmiş dönem elit önyargılarını sürdürdüğünü ve işçi sınıfı eğitiminin orta sınıf çıkarlarına hizmet ettiğini öne sürer. İşçi sınıfını, orta sınıf söylemsel biçimde kurarak kendinden ayırmakta, hâkim kültürel alandan dışlayarak, eğitim alanını domine etmeye devam etmektedir (2001: 334-336). Bu çalışmada, öznel konumlar tarihsel bir bakış açısından sınıflar arası sosyal pratikler içerisinde ele alınarak belirlenmektedir.

Sonuç:

Gençlik çalışmalarında, yapı/ fail, realizm/ nominalizm, sosyo ekonomik belirleyenler/kültürel belirleyen ikiliklerini aşmaya çalışan yaklaşımlar olduğu görülmektedir. Bu alandaki tartışmaların çeşitlenmesi ve artması gençliğin bugünkü durumunu daha derinlikli olarak kavramaya olanak sağlayacaktır. Gençlik çalışmalarında 'geçiş' ve 'kültürel çalışmalar' geleneklerine bakıldığında yapı, kültür, bireyselleşme ve bireysel eylem kavramlarının nasıl tanımlanacağı, birbirleriyle ilişkilerinin nasıl formüle edileceğine dair bir uzlaşıya varılamadığı görülmektedir. Coffey ve Farragai'nin (2004) da belirttiği gibi gençlik çalışmaları içindeki pozisyonları belirleyen dikotomik ayrımlar, ontolojik ve normatif varsayımlardan kaynaklanmaktadır. Ontolojik ayrımları yeniden düşünmenin bir yolunun modernite içerisinde öznellik ve yapı arasındaki temel gerilimi ortadan kaldırmak ve birlikte düşünülmesinin yolunu açacak post yapısalcı, özneyi ve eylemini bu yapılar tarafından belirlenen bir olma hali bir süreç olarak kavrayan yaklaşımlarla mümkün olduğu düşünülmektedir.

Kaynakça:

ARNETT, Jeffrey Jensen, (2000), "Emerging Adulthood: A Theory of Development From The Late Teens Through The Twenties". **American Psychologist**, LV,5: 469–480.

BAUMAN, Zygmunt, (2005), **Bireyselleşmiş Toplum**, (Çeviren:Y. Alogan) İstanbul:Ayrıntı Yayınları.

BATCHELOR, Susan, FRASER, Alistair, WHITTAKER Lisa. ve LI, Leona, (2020), Precarious Leisure: (Re)İmaging Youth, Transitions and Temporality. **Journal of Youth Studies**, XXIII,1: 93-108.

BENDIT, Rene. ve HAHN BLEIBTREU, Marina, (2008), **Youth Transitions: Processes of Social Inclusion and Patterns of Vulnerability in a Globalised World**, Opladen Farmington Hills: Barbara Budrich Publishers.

BENNIT, Andy. ve ROBARDS, Brady, (2014), **Mediated Youth Cultures: The Internet, Belonging and New Cultural Configurations**, Palgrave Mcmillan.

BLACKMAN, Shane, (2005), Youth Subcultural Theory: A Critical Engagement with The Concept, Its Origins and Politics, From The Chicago School to Postmodernism. **Journal of Youth Studies**, VIII,1: 1-/20.

BURRELL, Gibson. ve Morgan, Gareth, (1979), **Sociological Paradigms and Organisational Analysis : Elements of the Sociology of Corporate Life**, London: Heinemann Educational Books.

COFFEY, Julia. ve FARRUGIA, David. (2014), Unpacking The Black Box: The Problem of Agency In The Sociology of Youth, **Journal Of Youth Studies**. XVII,4: 461-474.

COTE, James, (2000), **Arrested Adulthood: The Changing Nature of Maturity and Identity**, Newyork: NYU Press.

COTE, James, (2014), **Youth studies: Fundamental Issues and Debates**. Hampshire: Palgrave Mcmillan.

DAVIS, John, (1990), **Youth and The Condition of Britain**. London: Athlone.

EVANS, K. (2007), Concepts of Bounded Agency In Education, Work, and The Personal Lives of Young Adults, **International Journal Of Psychology**, XLII, 2: 85–93.

France, Alan, (2007), **Understanding Youth In Late Modernity**, Maidenhead: McGraw-Hill Education.

France, Alan. ve Treadgold, Steven, (2016), Youth and Political Economy: Towards A Bourdieusian Approach. **Journal of Youth Studies**, XIX,5: 612–628.

FURLONG, Andy, CARTMEL, Fred, BIGGART, Andy, SWEETING, Helen. ve WEST, Patrick, (2003), Youth Transitions: Patterns of Vulnerability and Processes of Social Inclusion, 25.09.2020 tarihinde <http://docs.sciesocialcareonline.org.uk/fulltext/socrfind8.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Furlong, Andy, Woodman, Dan. ve Wyn, Johanna, (2011), Changing Times, Changing Perspectives: Reconciling 'Transition' and 'Cultural' Perspectives on Youth and Young Adulthood. **Journal of Sociology**, XLVII,4: 355–370.

GRIFFIN, Cristine, (1993), *Representations of Youth: The Study of Youth and Adolescence in Britain and America*. Cambridge:Polity Press.

HOLDSWORT, Clare. ve MORGAN, David, (2005), *Transitions In Context: Leaving Home, Independence And Adulthood*, Berkshire:Open University Press.

JOHANSSON, Thomas, (2016), Youth Studies In Transition: Theoretical Explorations, *International Review of Sociology*, XXVII,4: 510-524.

KELLY, Mark. G. E, (2013), Foucault, Subjectivity, and Technologies of The Self, 25.09.2020 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/285775497_Foucault_Subjectivity_and_Technologies_of_the_Self sayfasından erişilmiştir.

KUGELBERG, Clarissa, (2000), Young Adult Life with and without Limits.Different Discourses Around Becoming Adult Among Swedish Young People, *Young*, XIII, 1: 36-53.

LEHMANN, Wolfgang, (2004), 'For Some Reason, I Get A Little Scared': Structure, Agency, and Risk In School Work Transitions, *Journal of Youth Studies*, VII,4: 379-396.

MEAD, Margaret, (2001), *Coming of Age In Samoa: A Psychological Study of Primitive Youth for Western Civilisation*, Newyork:Harper Perennial.

MIZEN, Phil, (2004), *The Changing State of Youth*. New York: Palgrave.

NISBET, Robert, (2017), *The Sociological Tradition*, London:Routledge.

PAIS, Machado, J, (2002), Transitions and Youth Cultures: Forms and Performances, *International Social Science Journal*, LII,164: 219-232.

PEVORİK, Bojana, (2016), *Defining youth in contemporary national legal and policy frameworks across Europe*. 15.08.2020 tarihinde, <https://pjeu.coe.int/documents/42128013/47261653/Analytical+paper+Youth+Age+Bojana+Perovic+4.4.16.pdf/e59c5e2-45d8-4e70-b672-f8de0a5ca08c> adresinden erişildi.

REAY, Diane, (2001), Finding or Losing Yourself? Working-Class Relationships to Education, *Journal of Education Policy*, XVI,4: 333-346.

ROBERTS, Ken, CLARK, Stan, C. ve WALLACE, Claire. D, (1994), Flexibility and Individualisation: A Comparison of Transitions into Employment in England and Germany, *Sociology*, XXVIII,1: 31-54.

SHİLDRIĆK, Tracy. ve MACDONALD, Robert, (2007), Biographies of Exclusion: Poor Work and Poor Transitions. *International Journal of Lifelong Education*, XXVI, 5: 589-604.

THOMSON, Rachel, HOLLAND, Janet, MCGRELLIS, BELL, Robert, HENDERSON, Sheena. ve SHARPE, Sue, (2004), Inventing Adulthood: A Biographical Approach to Understanding Youth Citizenship, *The Sociological Review*, LII, 2: 218-239.

WESTBERG, Annika, (2004), Forever Young? Young People's Conception of Adulthood: The Swedish Case, *Journal of Youth Studies*, XII, 1: 5-53.

Extended Abstract:

Structural and cultural studies make it challenging to address the situation of youth, which becomes increasingly complex, prolonged, fragmented, and changing according to place and time in different processes such as globalization and localization by establishing a hierarchical upside-down relationship between society and the agency.

In this respect, approaches that try to overcome this dichotomy are crucial. For this purpose, the following questions are discussed by reviewing theoretical approaches. First, what are the foundations of the ontological distinction in youth studies? Second, what are the sources of approach differences between perspectives that focus on socio-economic problems and cultural studies? Third, how do these distinctions explain existing youth problems? And lastly, what approaches present society and agency as two concepts that affect and transform each other?

To address the first question, nominalist and realist approaches can be differentiated. According to their philosophical basis, youth studies based on nominalism and realism that produce knowledge about social reality have developed different theoretical perspectives. In the nominalist approach, social reality is considered a result of human consciousness and categorizes according to consciousness. Thus, youth is regarded as a social construction. On the other hand, objective reality exists outside humans in the realist approach. With empirical data and statistical methods, one can grasp the knowledge of reality. In this ontological distinction, in the extreme examples of the approaches in the nominalist wing, the social reality varies from individual to individual, so it is not possible to review external categories that can be valid for everyone. However, in studies based on extreme realism, the agency is completely abandoned to create common social categories.

Other than nominalism and realism, there are further distinctions that youth studies have. Conservative approaches that attach importance to order and regulation within nominalism (1) include symbolic interactionism, a particular part of postmodernist approaches, and interpretative approaches, (2) critical approaches include radical postmodernism and cultural studies. Within realism (1) conservative approaches; structuralism, adolescent psychology, anthropology, and criminology, (2) political economy and late modernism are critical approaches. There appears to be a close link between youth, social theory, and modernization by reviewing these approaches.

Understanding recent paradigm changes in youth studies, extensional economic and social changes from the '70s and '80s must be considered. As a result of the neoliberal policies that started to take effect in the 70s and 80s, an unprecedented rate of youth unemployment and prolongation of education periods led to reconsidering areas considered indicators of adulthood, such as employment, marriage, and parenthood. This phenomenon has increased interest in youth unemployment's structural causes and constraints. Against class-based analysis, radical cultural studies (discussions fueled by feminist, black, LBGT-Q movements), postmodernism, and poststructuralism criticisms became influential at the same time.

In the 1990s, there is considerable diversity, quality, and quantity in cultural studies and studies investigating the effects of macro-structural changes on youth in parallel

with globalization. Increasing competition between the service and industry sectors in different regions, with the increasing wage inequality between countries, increasing levels of productivity and the shrinking of social state practices, privatization of many institutions, organizations, and services, and the revival of the informal economy in developing and third world countries increasingly affected by global processes economically, socially and politically. In addition to these changes, increasing national and international migrations, opening new consumption areas, and increasing demands for education and professionalization worldwide add new dimensions to existing inequalities (income, gender, ethnicity, education).

With these developments, agency to emphasize creative and resilient self-expression opportunities within the class and intergenerational power relations constitute vital approaches that evaluate structure and agency in youth research. The agent's action finds meaning in the structure and reshapes it in these approaches. Concepts and definitions such as "middle ground approaches," "restricted agency" (Evans 2007), or "structured individuality" (Roberts Clark and Wallace 1994) have tried to overcome this duality. However, in many approaches, constant tension is established between the agent and the structure, and it becomes unclear what agency defines. The most important perspective that can provide this is the poststructuralism following Foucault and social practice theories following Bourdieu. These two perspectives assume that the subject is formed by active participation in power relations that existed before the subject, not as a totality limited by power. In this context, power relations operate not as a structure constraining a pre-existing subject but as providing the possibility of subjectivity. The subject can exist out of dichotomies. While poststructuralist theories suggest that the subject is shaped within the means of power and knowledge, discursive practices, and social technologies, in the studies following Bourdieu, the subject also points to embedded practices shaped by the structure that internalizes the influence of social spaces as a body.

In youth studies, it is seen that there are approaches that try to overcome the dichotomies of structure/agency, realism/nominalism, socio-economic determinants / cultural determinants. Diversification and increase in the debates in this area will enable the youth to understand the current situation in more depth. However, in the traditions of "transition" and "cultural studies" in youth studies, there is no consensus on defining the concepts of structure, culture, individualization, and individual action and how to formulate their relations with each other. The dichotomous distinctions that determine the positions in youth studies arise from ontological and normative assumptions. One way of rethinking ontological distinctions is possible with poststructuralist approaches that will eliminate the essential tension between subjectivity and structure in modernity and pave the way for them to be thought together and grasp the subject and its action as a process of being determined by these structures.

